

Vlaams
Parlement

ingediend op **686** (2020-2021) – Nr. 2
24 maart 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Arnout Coel

over het ontwerp van decreet

houdende instemming
met het samenwerkingsakkoord van 22 december 2020
tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap,
het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest, het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest, de Franse Gemeenschap en de
Duitstalige Gemeenschap inzake het gebruik van SURE

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Philippe Muyters, Sarah Smeyers, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Stijn De Roo, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

686 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.....	4
II.	Bespreking.....	5
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	5
1.1.	Tussenkoms van Anke Van dermeersch	5
1.2.	Tussenkoms van Arnout Coel	6
1.3.	Tussenkoms van Stijn De Roo	6
2.	Antwoorden van de minister	6
3.	Slotreplieken	7
III.	Stemmingen	8
1.	Artikelsgewijze stemming.....	8
2.	Stemming over het geheel	8

Bijlage: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

In de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie werd op 23 maart 2021 het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 december 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap inzake het gebruik van SURE besproken en goedgekeurd.

De bijlage met de intern-Belgische verdeling van de SURE-middelen is terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

I. Inleidende uiteenzetting door Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Minister *Matthias Diependaele* legt uit dat het bij het voorliggende ontwerp van SURE-instemmingsdecreet (SURE: Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency) in essentie over een technisch samenwerkingsakkoord over een leningsinstrument van de Europese Unie (EU) gaat. Om een en ander wat te duiden, zal hij toelichting geven bij de hoofdlijnen ervan.

SURE is een Europees financieel noodinstrument ten belope van 100 miljard euro. Het werd kort na het uitbreken van de COVID-19-crisis binnen de Europese Unie in het leven geroepen. Doel is om EU-landen tijdelijk te ondersteunen als ze te kampen hebben met hoge uitgaven ten gevolge van de coronapandemie. Het steuninstrument kan enkel worden aangesproken voor kosten die rechtstreeks verband houden met de financiering van nationale werktijdsverkortingsregelingen en andere soortgelijke maatregelen voor, bijvoorbeeld, het ondersteunen van zelfstandigen. In dat verband geeft de minister nog mee dat men er initieel van uitging dat Vlaanderen allicht geen beroep zou kunnen doen op SURE-middelen. Pas toen duidelijk werd dat de in aanmerking komende maatregelen niet enkel betrekking konden hebben op werknemers, maar ook op zelfstandigen, werd de zaak ook voor Vlaanderen interessant.

Lidstaten konden tot medio 2020 een aanvraagdossier indienen om in te tekenen op dit leningsinstrument van de Europese Commissie. Op 7 augustus 2020 maakte België een aanvraagdossier over ten belope van een totaalbedrag van 7,8 miljard euro. Daarbinnen kwam een drietal maatregelen van de Vlaamse overheid in aanmerking, namelijk de coronahinderpremie, de compensatiepremie en de ondersteuningspremie. Bij de coronahinderpremie gaat het over het deel van de uitgaven voor de steun voor zelfstandigen en eenmanszaken die verplicht gesloten waren in de periode van maart tot september 2020. Bij de compensatiepremie gaat het over het deel van de uitgaven voor de steun voor zelfstandigen en eenmanszaken die een zwaar omzetverlies leden in de periode van maart tot mei 2020. Bij de ondersteuningspremie gaat het over het deel van de uitgaven voor de steun voor zelfstandigen en eenmanszaken die een zwaar omzetverlies leden in de periode van mei tot september 2020.

Op basis van de voorgelegde ramingen heeft de Europese Commissie geoordeeld dat een bedrag van 1.079.640.000 euro aan door de Vlaamse overheid gedane uitgaven in aanmerking kwam voor het SURE-instrument. Dit werd geformaliseerd in het Europese uitvoeringsbesluit (EU) 2020/1342 van de Raad van 25 september 2020 tot toekenning van tijdelijke steun uit hoofde van Verordening (EU) 2020/672 aan het Koninkrijk België om het risico op werkloosheid in de noodtoestand als gevolg van de COVID-19-uitbraak te beperken. Daaropvolgend werd op 22 oktober 2020 de leningsovereenkomst ondertekend tussen de Europese Commissie als

leninggever en de federale minister van Financiën, die optrad als vertegenwoordiger van de lidstaat België.

Het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet betreft het samenwerkingsakkoord tussen de verschillende overheden van dit land aangaande de leningen die de EU zal verstrekken aan de lidstaat België, conform de hogergenoemde leningsovereenkomst van 22 oktober 2020. De leningen in kwestie zullen via het Federaal Agentschap van de Schuld back-to-back – dat wil zeggen aan exact dezelfde voorwaarden als degene waartegen België de lening aangaat op Europees niveau – worden verstrekt aan de deelstaten voor het gedeelte dat hen toekomt conform het genoemde uitvoeringsbesluit van de Raad.

De minister preciseert verder nog dat deze leningen in 2021 aan Vlaanderen zullen worden verstrekt. Het financieringsinstrument SURE zal op die manier bijdragen aan de diversificatie van de ontleningsportefeuille, en dit aan interessante voorwaarden. Afsluitend stelt de minister ook nog een overzicht van de intern-Belgische verdeling van de SURE-middelen ter beschikking als bijlage bij het verslag.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkomen van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch constateert dat de Europese Unie voor maximaal 100 miljard euro zal lenen. Daarvan komt zo'n 7,8 miljard euro toe aan België. De verdeelsleutel die dan verder wordt gebruikt, is echter niet meteen duidelijk. Volgens het voorliggende ontwerp van decreet zou Vlaanderen iets meer dan 1 miljard euro ontvangen. In de memorie van toelichting bij de overeenstemmende federale wet wordt echter niet verduidelijkt hoe die middelen verdeeld zullen worden. Het lid had dan ook graag bevestiging gekregen dat die 1 miljard euro effectief reeds geregeld is, en dat het dus niet enkel over een vraag vanuit Vlaanderen gaat. Is er met andere woorden een overeenkomst over die verdeling?

In de memorie van toelichting bij het voorliggende ontwerp van instemmingsdecreet wordt verder ook gesteld dat ingeval er zich nieuwe mogelijkheden voordoen, er opnieuw zal ingetekend worden. De spreekster vraagt zich af of ze daaruit mag afleiden dat als de huidige 1 miljard euro niet voldoende zou blijken, er gemikt zal worden op een bijkomend aandeel uit de 7,8 miljard euro voor België. In het verlengde daarvan had ze ook graag vernomen hoeveel de andere deelgebieden hebben gekregen.

Een volgende kwestie betreft de verantwoordelijkheid bij niet- of laattijdige afbetaling of renteaflossing (artikel 5 van het samenwerkingsakkoord). Kan de federale overheid die compenseren met een inhouding op de Vlaamse dotaties? De Raad van State stelt in zijn advies dat dat onwettig zou zijn. Hoe zit dat juist?

Anke Van dermeersch stelt verder vast dat in de memorie van toelichting letterlijk staat dat "(d)e ondertekenaars van het samenwerkingsakkoord bevestigen dat artikel 5 van het samenwerkingsakkoord geen juridische waarde heeft en bijgevolg geen precedent tot gevolg kan hebben." Dat bevreedt haar. Wil dat zeggen dat slechts één bepaling van het samenwerkingsakkoord (in casu die over het mogelijke verhaal door de federale overheid op in gebreke blijvende deelstaten) onwettig is en niet alle bepalingen? Is dit wel juist geregeld?

Vallen de door Vlaanderen genomen maatregelen, bijvoorbeeld voor tijdelijke werkloosheid, overigens wel onder het doel zoals beschreven in artikel 3 'Voorwaarden voor het gebruik van het instrument' van verordening EU 2020/672 van

de Raad, met name werktijdverkorting of soortgelijke maatregelen? Die formulering lijkt volgens het lid eerder toegesneden op maat van landen als Spanje en Italië, die te kampen hebben met een erg hoge werkloosheid en daardoor veel geld krijgen via het SURE-mechanisme.

Ook over de inwerkingtreding heeft het lid vragen. Normaal treedt een samenwerkingsakkoord immers pas in werking als alle betrokken entiteiten dat hebben goedgekeurd. Hier is dat niet het geval. Er is voor de betrokkenen al inwerkingtreding vanaf goedkeuring door de federale overheid en een of meerdere deelstaten. Ze informeert dan ook welke entiteiten het akkoord al hebben goedgekeurd.

1.2. Tussenkost van Arnout Coel

In het verlengde van de vorige spreker vraagt ook *Arnout Coel* naar de voordelen en de risico's van de manier waarop de inwerkingtreding hier is geregeld: zodra de federale entiteit plus één andere heeft goedgekeurd. Dat wijkt af van de standaardregel dat alle betrokken entiteiten moeten instemmen om tot inwerkingtreding te komen. Heeft dat precedentswaarde? Het lid wijst erop dat ook de Raad van State bedenkingen heeft.

Als de verdeling van het Belgische aandeel van 7,8 miljard euro niet volgens een verdeelsleutel is gebeurd, is Vlaanderen dan aan zijn miljard euro geraakt door alle in aanmerking komende kosten samen te tellen?

Ten slotte had het lid ook graag vernomen wat er nu precies zo opportuun is aan dit instrument en hoe interessant de voorwaarden ervan wel zijn. Dit met name in het licht van de vaststelling dat Vlaanderen nu al gunstig kan lenen op de markt. In een eerdere bespreking, namelijk die over de selectie van Vlaamse projecten voor het ontwerp van Europees Plan voor Herstel en Veerkracht (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 629/1), had de minister zelf al uitspraken in die zin gedaan.

1.3. Tussenkost van Stijn De Roo

Stijn De Roo onderstreept het belang van het voorliggende samenwerkingsakkoord, hoe technisch het ook is. De leningen die ermee mogelijk worden, zijn meer dan welkom in het licht van de COVID-19-impact op de werkgelegenheid, meer bepaald om de Vlaamse zelfstandige ondernemingen het hoofd boven water te laten houden via de genoemde drie premies.

Daarnaast wenst het lid ook te vernemen hoe de minister de opmerking van de Raad van State interpreteert over de inhouding van financiële middelen ingeval een entiteit niet terugbetaalt. Aangezien via dit samenwerkingsakkoord geen afbreuk kan en mag gedaan worden aan de Bijzondere Financieringswet, stelt zich de vraag over welke middelen het dan wel kan gaan.

2. Antwoorden van de minister

Minister *Matthias Diependaele* preciseert vooreerst dat het hier over een leningsinstrument gaat en dat Vlaanderen dus geen geld krijgt van Europa maar wel geld leent, zij het tegen net iets interessantere voorwaarden dan die waartegen Vlaanderen momenteel op de markt kan lenen. Er wordt dan ook niet gewerkt met een verdeelsleutel, maar met de indiening van maatregelen op het vlak van werktijdverkorting. Hij bevestigt dat tijdelijke werkloosheid daar wel degelijk onder valt, vandaar het hoge bedrag voor het federale niveau, dat op dat vlak immers veel meer uitgaven deed dan het Vlaamse niveau, bijvoorbeeld voor de hinderpremie en dergelijke meer. Als zelfstandige ondernemingen verplicht werden te sluiten, is er echter wel degelijk een link met werktijdverkorting.

Een eerste motief om in te tekenen op dit instrument is diversificatie. Iedereen die met financiering bezig is, weet dat een dergelijke spreiding wenselijk is. Een tweede motief wordt gevormd door de voorwaarden. De specifieke leningsvoorwaarden zullen worden geënt op die van de Europese Commissie op de financiële markten. Die heeft een zeer goede rating en ontleent een groot pakket tegen een scherpe prijs. Daardoor ontleent de Europese Commissie tegen iets betere voorwaarden dan degene die momenteel gelden voor Vlaanderen. Het 'loan agreement' stelt dat de specifieke leningsvoorwaarden worden bepaald in het 'borrowing contract' eenmaal de lidstaat intekent op een tranche bij de Europese Commissie. De regering stelt vast dat in de praktijk de leningsvoorwaarden van de Europese Commissie dicht aanleunen bij de OLO (obligation linéaire of lineaire obligatie), met andere woorden 20 tot 30 basispunten goedkoper zijn dan de Vlaamse overheid zich kan financieren.

De minister verzekert dat er geen precedentswaarde is. Het Europese niveau heeft het geld al deels opgehaald en ontvangen, wat betekent dat zodra iedereen akkoord gaat met het samenwerkingsakkoord, de doorstorting zal kunnen beginnen. Het is dus niet meer nodig om dan alle handtekeningen hiervoor te hebben. De federale overheid zou haar akkoord betuigen op 1 april 2021; Brussel op 2 april en Duitstalig België op 26 april. Op dat moment kan de zaak van start gaan.

3. Slotreplieken

Anke Van dermeersch ziet de lening als een soort euro-obligaties of coronabonds waarvoor alle 27 Europese lidstaten garant staan. Volgens haar dient men dit initiatief dan ook niet zozeer te zien als een instrument in de strijd tegen corona als wel in de stabilisering van de eurozone. Volgens Reuters zouden Spanje en Italië respectievelijk 15 en 20 miljard euro willen lenen via SURE. Een dergelijke transfer naar het Zuiden zou een eerste stap zijn richting Europese sociale zekerheid, waar haar partij niet direct voor te vinden is. Europa is in de coronacrisis trouwens eerder een deel van het probleem dan van de oplossing geweest, waarbij ze onder meer wijst op de vaccinatieproblematiek. Europa is ook altijd goed geweest in het oprichten van allerlei fondsen zoals investeringsfondsen, garantiefondsen, herstellfondsen, coronafondsen enzovoort. Haar fractie is niet van plan om mee te stappen in de aloude droom en de langetermijnplanning van de Europese elite en is niet te vinden voor deze strategie van schulden maken, die volgens haar uiteindelijk gericht is op de invoering van Europese belastingen. De Vlaamse bedrijven moeten geholpen worden, maar niet op deze manier. Haar fractie zal dan ook tegen dit ontwerp van instemmingsdecreet stemmen.

Minister *Matthias Diependaele* vult ten aanzien van de vraag van Stijn De Roo over de inhouding van financieringsmiddelen nog aan dat Vlaanderen het zich zelfs niet in het hoofd zou halen om niet terug te betalen. De concrete opmerking van de Raad van State belooft hij te bekijken.

Wat Europa wel en niet moet doen, is voer voor debat. De minister heeft daar ook een visie over. Maar ten aanzien van Anke Van dermeersch laat hij wel opmerken dat het hier om een lening gaat, die dus ook door Spanje en Italië moet worden terugbetaald. Hij meent dat het lid haar opmerking beter had gemaakt bij de bespreking van het Recovery Fund van 750 miljard euro, dat voor iets meer dan de helft uit subsidies bestaat en waarin een nog veel groter bedrag richting Italië gaat. Dat lijkt in de praktijk al wat op een transferunie. Vlaanderen was toen echter vooral gefocust op het binnenhalen van zijn deel van de koek. Hij herinnert er daarbij ook nog aan dat België – en Vlaanderen – er toen mee van geprofiteerd heeft dat de werkloosheidscijfers in Wallonië hoger lagen. Die werden door Europa immers mee als parameter gebruikt. Het kan vreemd lopen, maar ook Vlaanderen heeft toen een beetje mee kunnen profiteren van dat transferverhaal.

Anke Van dermeersch antwoordt dat zij nooit ingaat tegen regelingen waar Vlaanderen beter van wordt. Wat vandaag voorligt, is daar echter geen voorbeeld van. De Vlaamse bedrijven hebben hulp nodig, maar men moet zien wat daar tegenover staat. In dit geval komt dat neer op het openen van de doos van Pandora, waar- schuwt ze.

III. Stemmingen

1. Artikelsgewijze stemming

Ter stemming gelegd, worden artikel 1 en 2 van het ontwerp van decreet aange- nomen met 11 stemmen tegen 2.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt daarna ook het ontwerp van decreet hou- dende instemming met het samenwerkingsakkoord van 22 december 2020 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap inzake het gebruik van SURE aangenomen met 11 stemmen tegen 2.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Arnout COEL,
verslaggever